

BARCZA BARNA

AZ EMBERHALÁSZ ÖNVIZSGÁLATA

(6)

UTAK JÉZUSHOZ

URAM PARANCSOLD, HOGY HOZZÁD MENJEK

„Péter így válaszolt neki: Uram, ha te vagy, parancsold meg, hogy odamenjek hozzád a vízen. Ő azt mondta: Jöjj! És Péter kiszállt a hajóból, elindult a vízen és ment Jézushoz.” (Mt 14,28-9)

1. Bizonyosság, hit vagy vakmerőség?

Helyesen és jól akarunk cselekedni. Sőt, szeretnénk, ha döntésekben valószínű erkölcsi életünk meglehetősen biztonsággal haladhatna célja felé. Ez azt jelenti: szeretnénk egy olyan biztonságot nyújtó készségre szert tenni, amely megkímél minket attól, hogy minden akaratú döntésünk előtt hosszadalmas vizsgálódásokat végezzünk. Szeretnénk jól használható módszert találni arra, hogy Jézus felé vezessen utunk, ugyanakkor biztonságérzetünk is megalapozott legyen. Ilyen töprengések közepette találjuk szembe magunkat e három fogalommal: bizonyosság, hit, vakmerőség.

Egy sereg dolgról tudunk tapasztalati, vagy tudományos értékű bizonyosságot szerezni. Nevezzük ezt objektív bizonyosságnak. Ezen azt értjük, hogy a mindig szubjektív természetű bizonyosságoknak objektív alapjai vannak.

Ha ez a közvetlen tapasztalati vagy tudományos meggyőződés hiányzik, szubjektív bizonyosságról beszélünk. Ez a hit. Elhiszem egy személynek - a mi esetünkben Jézusnak - amit mond, és úgy is teszek, amint mondja, két okon: egyrészt sokoldalúan meggyőződésem szavahihetőségéről, mivel ő ismeri is a valóságot és úgy is mondja el, amint van. Másrészt egy sereg dologban igazolást nyert, amit mondott, így tehát azon dolgokban is bizonyos lehetek, amelyeket nem vizsgáltam meg tapasztalati úton, de hiszem, hogy ezt is úgy mondja, mint azokat, amelyekről meggyőződtem. (Az is nyilvánvaló, hogy a hit nem zárja ki a megelőző objektív bizonyosságot.)

Itt tehát ez a szubjektív bizonyosság, vagyis hit nem más, mint erkölcsi bizonyosság - méghozzá átlagon felüli erkölcsi bizonyosság - arról, hogy Jézus igazat mond és tesz, tehát követhetem Őt.

Ennek a hitnek a birtokában cselekszik Péter akkor, amikor nem vizsgálja meg tapasztalati úton a vízen való járás lehetőségét, hanem hisz annak a Jézusnak, aki pusztán szóval vizet borra változtatott, vihart csendesített, kenyeret szaporított. Tette, a tapasztalat számára bármennyire is meghökkentő, a hit számára természetes.

Vakmerőségről akkor beszélünk, amikor valaki úgy cselekszik, hogy nem is objektív bizonyossággal, nem

is fáradtsággal megszerzett hittel, hanem csupán indokolatlan merészséggel rendelkezik.

Elmélkedésünkben önmagunkra reflektálva meg kell vizsgálnunk:

- Megszerezzük-e a megszerzhető bizonyosságot azokban a dolgokban, amelyekkel foglalkozunk, amelyek Istenhez közelítenek?
- Kiépítünk-e magunkban megalapozott hitet, mely nem csak érti Jézus tanítását és életét, hanem eljut a bizonyosság azon fokára, hogy erre rá is tesszük az életünket?
- Melyek azok a cselekedeteink, amelyek vakmerőségnek minősülnek éppen azért, mert nincs meg róluk a megszerzhető tudásunk, avagy azért, mert kapkodók, rendszertelenek, sem minket, sem másokat nem nyugtatnak meg?

2. Előbb a szárazföldön, aztán a vízen, de sohasem a levegőben.

Ha a Jézus felé vezető utakat Péter vízen járása segítségével szimbolizáljuk, akkor három útszakaszt különböztetünk meg, amelyek közül kettőt járunk kell, a harmadikat - mint illuzórikusait - elutasítjuk.

A szárazföldön-járás jelentse az emberről való természetes útját, a vízen járás a hit természetfölötti útját és a levegőben járás a nem természetes, irreális vagy beteges Jézushoz közeledést.

2.1 Szárazföldön (természetes út)

Közismert tétel, hogy a természetfölötti feltételezi a természetet. Minél jobb és kidolgozottabb a természetes alap, annál több remény van arra, hogy a rá épülő természetfölötti élet, vagyis a hitből forraszó szeretet-élet gyümölcsöző lesz. Sok-sok Jézusra figyelmünk után most újra érdemes hangsúlyossá tenni az emberi alapok fontosságát. Ennek csupán három mozzanatát emelem ki.

Alapvető becsületesség

Sok erény gyűjtőneve ez. Van benne őszinteség, nyíltság, következetesség, kitartás, ragaszkodás az adott szóhoz, ígérek megtartása, a másik emberrel szembeni a tisztességtelen fogások mellőzése, egyszerűség, természetesség, realizmus, pontosság, stb. P. Hunya így határozta meg: „az ember erkölcsi adottságainak legmélyebb és legbelsőbb mozdulása, az ember etikai jellegének alapvetése.”

Teljesen valóságellenesnek tartom a magasabb aszkétikus erőlködéseket, amíg ezt az alapszintet meg nem szilárdítottuk. Ha viszont valóban sajátunkká lett, akkor úgyszólván nem is kell más aszkézis, „mint nem engedni a hiánytalan becsületességéből”. (P. Hunya)

Elégé ismert az a sajnálatos figura, aki szentnek képzelet magát, s talán jutott is valamire az életszentség terén, ugyanakkor nem tud ember lenni. A „túl szent ahhoz, hogy becsületes legyen” kijelentés csak humor. Mi így fogalmazzunk: becsületes leszek, hogy szent lehessenek.

Munka-etika

Mínta túl sokat beszéltünk volna a munka másodrangú szerepéről az Isten Országának építésével szemben, olyannyira, hogy egyesek erényt csinálnak abból, ha munkahelyükön „lógunk”. Noha mondogattuk, hogy „szó ne érje a ház elejét”, mégis odajutottunk, hogy munkaetikánkat pontosabban kellene megfogalmaznunk.

A világ építése, emberibbé, használhatóbbá, kulturáltabbá formálása Istentől kapott emberi feladat. Egyetlen embernek sem szabad ettől a feladattól viszolyognia. Még akkor sem, ha mások rosszra használják a világ építését, esetleg öncélnak tekintik, vagy visszaélnék vele, pl. háborús pusztítások formájában.

A munkának nem csupán a megélhetés a motiválója, hanem egyrészt embervoltunk, amely csak alkotásban tud kibontakozni, másrészt az a szándékunk, hogy kulturáltabbá tegyük a világot, hogy egyre alkalmasabb teret készítsünk a szellem és lélek kifutása számára.

Mivel a keresztény ember, mielőtt keresztény, előbb ember - de legrosszabb esetben is a kereszténnyé válás erősíti emberré válásunkat és fordítva - ezért nem szabad a természetes alapjainkat kibontakoztató ténykedéseinket alábecsülnünk.

Mivel nemcsak hadiipar van, hanem fogyasztási cikkek is gyártunk, ezért nem elutasítandó szempont, hogy az egyébként pénzért készített munkadarabot is lehet különböző lelkiismeretességgel kivitelezni. Ilyen felfogásban a minőségileg elkészített munkadarab lehet szeretet-üzenet annak az ismeretlen embertársnak, aki használni fogja. Készséggel elismerem, hogy ez még nem a jézusi szeretet szintje, de vagy út arrafelé, vagy a Jézust követők számára az egyetlen becsületes munkamorál.

Munkám tehát ne legyen kizárólagos feladata életemnek, ne szolgálja a lehatárolatlan bírvágyat, ne legyen a másik ember elpusztításának, vagy bármiféle károsításának eszköze, de ezek kiszűrése után merjem olyan becsületességgel végezni, mint ami a keresztény ember programjából kihagyhatatlan. Munkám által is a szeretetet gyakorlom a másik ember felé, mint a jézusi szeretetnek első lépcsőfokát. Mivel a szeretetnek csak első lépcsőfoka, ezért tudom, hogy az igazi keresztény feladat még csak ezután következik.

Kimondhatjuk: aki nem becsületes a munkában, az vét a szeretet ellen. S aki becsületes, az a szeretetnek legalább a kisebb részét elvégezte.

Látjuk, minden munka része a szeretetnek, vagyis: a munka hivatásunk egy része. Bizonyos munkakörök-nél ez nagyon érzékletesen tapintható (ápolónő, orvos, pszichológus, nevelő...). Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy eme esetekben a munka közvetlenül is a hivatást szolgálja, sőt mód nyílik a kifejezett segítő szeretetre, esetleg még az örömhír hirdetésére is. Épp az volna a helyes egyensúly, ha munkánk nem gátolná, hanem szolgálná hivatásunk többi részét. Így mondhatjuk: a

becsületes munka belépőjegy hivatásunk többi részéhez.

Fejlődni- akarás, kiteljesedés

„Az ember nemcsak valóság, hanem sokkal inkább valósítandóság" (P. Hunya). „Élni annyi, mint egy célra elhajítva lenni" (Ortega).

Ma egy sereg ember semmit sem tesz azért, hogy emberré váljon. Nem keres, és nem lát célt, nem lelkesedik eszményekért, nem feszül a magasságok felé. Pedig ezek híján csak emberalatti életet lehet élni: különböző hatékonysággal vegetálni. A természetes emberré-válás nélkülözhetetlen eszköze a fejlődni akarás. Már amikor az emberhalász szemével két csoportra osztjuk az embereket: primitívekre és ígéretesekre, akkor annak segítségével történik a szétválasztás: erőlködik-e a magasabb értékek felé? Akinek nincs „húzása” a több, szebb, nemesebb felé, végső soron az Isten felé, az sosem bontja ki szunnyadó lehetőségeit.

Tragédia a ma embere és a ma kereszténye számára, hogy többet foglalkozik a külvilág, mint saját maga alakításával.

„Az ember az egyetlen lény a világmindenségben, amely útban van önmaga felé” (Halász Piusz). Az élet ott emelkedik emberi színvonalra, amikor egy eszme szolgálatába áll, amikor célt, csillagot állít maga fölé. A nem keresztény ember sem lehet meg cél és célnak való odaadottság nélkül, legfeljebb ez a cél még nem az igazi, még nem a végleges.

Mi már értjük, hogy valójában emberré csak a legfőbb Cél szolgálata tehet, vagyis a hit az, amely képes az ember minden erőtartalmát mozgósítani, minden lehetőségét maximálisan ténylegesíteni. E szárazföldi úton most mégis csak azt emeljük ki, hogy nincs humánus, küzdés, erőlködés, fejlődni akarás nélkül. De ha így van, akkor a hit embere, a vízen járó Péter sem úszhatja meg kevesebbel.

2.2 Vízen (természetfeletti út)

Kierkegaard mondja: „Az a feladatom, hogy helyet készítek szívemben az Istennek.” De ha helyet készítek, ha Isten lakást vett szívemben, akkor egyszerre elkezdek élni egy magasabb síkon. Ha hitem révén életemben valósággá lesz az Isten, akkor bekapcsolódik életembe egy emelő erő, amely arra képesít, hogy már ne csak a szárazföld vaskos talaján, hanem a vízen is tudjak közlekedni. Fölébe nőtem a természetnek. Túlmutatok rajta. Gyalogosból vándor lettem, hiszen akkor lesz az ember vándor, ha valaki várja, és addig vándorol, míg nem találkozik azzal, aki várja.

Az, hogy szívemben lakást vett az Isten, azt jelenti, hogy eljutott tőle egy üzenet hozzám. Eme üzenet nyomán olyan valóságosnak fogtam fel létezését, annyira komolyan veszem hívását, hogy vándorrá lettem érte. Ha egyszer elindultam feléje, sőt annyira elindultam feléje, hogy még a vízen is menetelek, az csak azért lehet, mert Ő szólt, hogy hozzá menjek. Ez a szó, ez a hívás szárnyakat adott. Tudom, ha megszűnne hívása,

nem lenne több új napom. Elmerülnék a semmiben. Elmerülnék a céltalan vegetálásban. De szólt, s én a vízen is megyek feléje!

Ezt a természetfeletti utat három szempont köré csoportosítom:

Megismerni Jézus követelményeit

Mivel Jézus követelményei nagyon meghaladják ösztön-emberi színvonalunkat, másrészt épp eme követelmények teljesítése tesz legmagasabb rendűen emberré, ezért nagyon alaposan és egyre mélyebben meg kell ismernünk ezeket, hogy se bennünk, se másokban ne keltse azt a gyanút, hogy természetellenesek.

A hit élete egy állandó felfedező expedíció Krisztus mélységei felé.

Nagyon kell vigyáznunk, nehogy Krisztus követelményeit átszűrjük gyengeségeink előítéletein, és így lealkudjunk belőle épp azt, ami tipikusan jézusi, és amely képes a természet fölé emelni: vízen-jártunkban megtartani.

Ez a megismerés csupán elméleti marad, ha nem kívánom életemre alkalmazni, ha legalább megfogalmazásban nem akarom a nekem szóló jézusi utat felvázolni, és imáimban életemmel összehasonlítani.

Vállalni a keskeny utat

Aki nem ismeri Jézust és az általa hozott élet nagyszerűségét: immanens és transzcendens boldogságát, az örültséget fog emlegetni elveink hallatán és életünk láttán. Ahhoz, hogy bennünket, magunkat ne kezdjen ki ez a lesajnáló és lekicsinylő evilági szemléletmód, nagyon biztosnak kell lennünk afelől, hogy Istenhez nem vezet más út Jézuson kívül: „Senki sem juthat az Atyához, csak általam”(Jn 14,6). Olyanok vagyunk, mint a tér-izonyos gyerek, aki szüleiivel szakadékhoz ér. A mélység felett keskeny deszkapallón kell átkelni. Előbb körülnéz, nincs-e járhatóbb, nincs-e szélesebb út. A keskeny útra csak akkor lépünk elegendő határozottsággal, ha tudjuk, hogy valamennyi szélesebb út máshová vezet.

• Idő a segítő szeretetre

A keskeny úton járók „arccal a másik felé” járnak, hogy a másikat jobban lássák s értsék, törekvésében, boldogságában segítsék, így kapaszkodnak felfelé. Egymást tolják a kaptatókon.

A széles úton járók önmagukba záródva, apró élvezeteiket majszolgatva gördülnek lefelé, mit sem törődve egymással, hisz a vonzás úgyszólván örült tempót diktál.

Tehát a keskeny úton járnunk csak a másikat segítve lehet. Mennyi kifogást találunk arra, hogy nincs idő a segítő szeretetre. Még csak nem is a szórakozás vagy a kenyérkereset köt le. Újabban egyre többet hivatkozunk a szeretet rangsorára, és a szeretni-tanítást kijátsszuk a konkrét segítség ellen. Mintha csupán „szövegeléssel” le lehetne „bonyolítani” a szeretetet. Mintha bizony Jézusról nem hallanók, hogy „körüljárt jót cselekedvén”.

Keresnünk és szolgálnunk kell az öregeket, betegeket, elesetteket.

• Pénz a vissza nem fizetőknek

Hogy a kapzsiság le ne láncolja szívünket, hogy a szeretet valóban növekedjék bennünk, ehhez konkrét összegeket kell azoknak juttatnunk, akik rászorulnak és nincsenek abban a helyzetben, hogy visszafizessék. Nem okatlanok akarunk lenni, akik könnyelmű emberek alantas szenvedélyeit segítik adományainkkal (iszákosok, költekezők...), de tudjuk, hogy Isten felé törekvő emberek is juthatnak átmeneti pénzzavarba, tehát kölcsönzünk nekik, vagy rászorulhatnak egy-két kivételes alkalommal testvéri segítségre (kezdő házások, betegség, építkezés...) s akkor ezt nyújtjuk visszavárás nélkül. Valamit mindig adunk a ténylegesen éhezőknek, még akkor is, ha tudjuk, hogy egy-egy ember adománya csak egy-egy emberen segíthet.

Ahhoz, hogy ezt tehesük, nagyon rendben kell lennie saját pénzgazdálkodásunknak. Aki csak a mának él, aki nem tesz félre, mert jövedelmét feléli, tehát nem takarékoskodik, az nem fog tudni adni a váratlan kérőnek, tehát nem fog tudni szeretni.

• Erőszakmentesség

Ha egyszer felismertük, hogy az erőszakmentesség Jézus tanításából és életéből kihagyhatatlan, mert konstitutív eleme mindkettőnek, akkor kell, hogy ez nekünk is ismertető jelünk legyen.

„Mit rákentek a századok - lemossuk a gyalázatot” - jelmondattal újra fénykévébe kell állítanunk azt, amiért Jézus életét is feláldozta, de amelyet elődeink oly sokáig nemcsak fényárnyékban hagytak, de tették annak épp az ellenkezőjét.

Valahogy fokozatokban kellene megedzenünk magunkat az egyre nehezebb helyzetek vállalására:

- Be kell látnom, hogy Jézus komolyan akarja az erőszakmentességet, mert ez szeretet.
- Magam sosem alkalmazok erőszakot.
- Másokat is lebeszélek az erőszak alkalmazásáról.
- Kikerülöm az erőszakosságra okot adó alkalmakat (saját provokatív magatartásom elítélem és mellőzöm; kitérek a fenyegető erőszak elől).
- Megtorlás nélkül elviselem az ütések (ha gyenge vagyok visszaadni, hatósághoz sem fordulok).
- Másokat sem védek meg erőszak alkalmazásával jogtalan támadás esetén.
- Életem is áldozom a szeretetért.

Fogni a testvérek kezét

A krisztusi ember: homo socialis - alapvetően közösségi.

Mivel századokon keresztül tenyésztették az a karikatúra, amit úgy hívnak, hogy „magán-vallásosság”,

ezért itt ugyancsak hangsúlybeli nyomatékot kell adnunk közösségi beágyazottságunknak.

- **Kisközösség**

Ha már egymásra találtunk, örülünk is annak, hogy foghatjuk egymás kezét. Hogy vagyunk, és együtt vagyunk. Hogy testvérek féltő és aggódó szeretete kísér. Hogy a szeretet légkörében kibontakozhatunk: magunkra és egymásra találhatunk.

Nagyon-nagyon becsüljük meg azt, amit eddig már közösen elértünk, amit miénknek mondhatunk. Ha úgy tetszik: látásmódunkat, avagy életvitelünket. Örülünk a kialakított gyakorlatoknak: közösségi összejövetelek, lelki-gyakorlatok, szentségimádások, karácsonyi ajándékok, közös ünneplések és lazítások. Vegyük észre a közösségnek való odaadottság és a nyújtott teljesítmények folytán kialakult rétegződést! Tudjunk örülni a testvér eredményeinek! A szellemi és lelkiéleti teljesítményt éppen úgy értékeljük, mint a gyakorlati ügyességet vagy szolgáló szeretetet.

Az öröm és elfogadás mellett a közösségi tagság állandó felszólítás arra, hogy keressük a helyesebbet, a jobbat. Nem lehetek kényelmes, másoktól szolgáltatást váró. Építően kell benne állnom abban, ami az enyém, ami a miénk.

Kincsnek, drágakőnek vagyunk birtokában. Forgassuk, hogy sziporkázzon!

- **Nagyközösség - Péter-hűség**

Jézus tizenkettővel kezdte, és az volt a szándéka, hogy ezek mindegyike újabb tizenkettőt neveljen az újabb tizenkettő nevelésére, és az így megindított „láncreakció” föld-méretűvé váljon. Ezt a szer-teágazó közösség-burjánzást Önmaga és Péter révén kívánta egységesíteni. Jézus terve szerint tehát Péterhez tartozásunk feltétele Jézushoz tartozásunknak.

A mindenkori Péter is lehet hasonló az első Péterhez, aki hitében, vagy inkább bátorságában megfoghatkozott, aki külső erők, akaratát befolyásoló tényezők hatására Jézust is megtagadta, de Jézus érte is és - gondolom - utódaiért is imádkozott, hogy a Sátán kikérése és a Sátánnal való lepaktálás csak időleges legyen. Ugyanaz a Péter, akinek félelme felett - ott a főpap udvarán - kissé csóváljuk fejünket, az most itt a tavon szinte képtelen méretű hitéről ad bizonyosságot, amikor Jézus szavára vízre lép. A mindenkori Péternek életében is hol a vízen-járás nagyszerű tanúságtétele, hol az ijesztő rémek miatti félelem a szembeötlő. Nekünk mindezek és mindennek ellenére hűnek kell lennünk hozzá. Ő Jézus letéteményese az egység érdekében.

Ez a hűség nem azonos sem a szolgálai engedelmességgel, sem a tőle csupán eligazítást váró tétlenséggel. Péter merészebb volt ugyan a többinél, sokszor előretolták őt szócsőnek, de ő nem nélkülük és nem ellenükre nyilatkozott vagy intézkedett. Nevükben

beszélt. Az első Péter még egy tizenkettőn kívüli Pál szemrehányását is lenyelte. Ma azt mondanánk: fejlődőképes volt, és el tudta viselni a kritikát.

A ma Péterével is akkor dolgozunk együtt, ha felkínáljuk neki munkánkat, teljesítményeinket, ha lehetővé tesszük számára, hogy a kisközösségek között világméretben koordináljon, és a jézusi külön-imádság erejében bennünket a hitben megerősítsen.

Ha mi Egyházunkért aggódunk és megtisztítását, Jézushoz igazodását magunkon kezdjük, akkor a Péter-utódnak ezt örömmel kell nyugtáznia, jézusi módon kell véleményeznie, és a szer-teágazó pozitív kezdeményezéseket koordinálnia.

Ahhoz azonban, hogy egyáltalán tudomásul vegyen bennünket, először látható eredményeket kell felmutatnunk.

2.3 Levegőben (Nem természetes út)

Jézus is, Péter is a vízen járt és nem a levegőben lebegett. A természetnek fölibe lehet nőni, de nem szabad semmibe venni.

A „levegőben járás” a természet semmibe vevését jelenti. A „levegőben járó” ember figyelmen kívül hagyja a természetes szempontokat értelmi, akarati vagy érzelmi síkon. Miért? Ezt a gyengeségtől az ideg-betegségig szétnyújtott skála valamelyik osztása mutatja meg.

A fellegekben járó „keresztények” főbb típusai:

Át nem gondolás - meg nem okolás - álmisztika

Vannak olyanok, akik egyszerűen nem szeretnek gondolkodni. Az ilyenek hajlamosak arra, hogy lebecsüljék az értelem szerepét. Szívesen hivatkoznak arra, hogy a valóságnak csak kis része ragadható meg értelmileg. Emlegetnek elmondhatatlan élményeket, értelmet megelőző megérzéseket, irracionális felfedezéseket, művészi produktumokat, és elég nagy határozottsággal állítják, hogy szívük eligazítja őket: tudják, mit kell tenniük. Így tehát nem gondolják végig, amit hirdetnek, nem okolják meg, mit miért tesznek. Szívük indítására hivatkoznak, valójában csupán ösztöneik indításáról van szó. Hajlamosak átsiklani az álmisztikába, ahol komoly teljesítmények nélkül is hivatkozhatnak indításokra, megérzésekre.

Noha mi is tudjuk, hogy az értelemmel nem meríthető ki az egész valóság, mégsem mondhatunk le arról, hogy az értelem fényével bevilágítsunk a homályba addig, ameddig lehet, és nem akarunk már ott tapogatózni és tehetetlenkedni, ahol még láthatunk.

Ugrádozás - tervszerűség hiánya - idegesség

A neurotikusok sajátja a kapkodás, a mindenbe belekezdés, az ezt is, azt is akarás. Tervszerűség híján nem lesznek lemérhető eredményeik. Egy irányban tíz lépést tenni többet ér, mint tízféle irányban tízszer egyet. Hátha még ez az egy irány éppen életünk megtalált célja, felismert boldogsága!

A gyenge akaratú ember, aki kitartás híján nem tud eredményt elérni, azzal áltatja magát és másokat, hogy sokfelé kapkod, mindent bonyolít, egyszerűen: nyüzsög. Az ilyen emberre a lelki élet hiánya jellemző. Élete a nagy vágyak és kis képességek eredőjének karikatúrája. Azt gondolja, elég a jelenléte, hogy a dolgok menjenek. Üzemanyag betáplálás nélkül akar kocsijával közlekedni. Egészen pontosan: csak közlekedni akar, és nem eljutni valahová.

Pótkielégülések

Van, aki irreálisan túlbecsüli saját képességeit, teherbírását, érzelmi egyensúlyát. A lelkesedés első hevében túl gyorsan mondott le olyan dolgokról, amelyek hiánya később boldogtalanná vagy kielégületlenné teszi. A hősies másokért-élés hajrájában egyszer csak rádőbben, hogy épp az a kis melegség hiányzik neki, amit csak egyetlen személytől kaphatna meg. Mivel nem építette be szervesen érzelmvilágát a jézusi út szolgálatába, az irreálisan megtagadott érzelmek egyszer csak előbukkannak, és azon kapja rajta magát, hogy irigyli a mások kis örömeit: a gondtalan szabadidőt, a barátokkal lelöttyintett korsó sört, a másik aszszonyát vagy férjét, gyerekét, vagy ki tudja mijét. Így élete átcsaphat egy olyan szakaszba, a pótkielégülések legalizálásának korába, akkor, amikor a hivatás már csak ürügy arra, hogy azokat az örömeiket, amelyektől ő megfosztottnak érzi magát, lassanként visszalopja életébe.

Szerencsétlen ember ő, hisz korábban kívül rekedt a nyárspolgárok lapos világán, de később kívül rekedt a szentek természetfölötti hitén is, vagyis a szárazföldet elhagyva, a vízen járni nem tudva, a fellegekben lebegve kezdi irigyelni a gyalogosok egyszerű örömet. Mióta ismerjük Krisztust, tudjuk már, hogy csak a természetfölötti életet élő ember a teljes ember. Hit nélkül nem lehet az embert meghatározni. A Krisztushoz el nem jutott ember, a természetes ember, még csak „előember”. Ám a Krisztushoz eljutott ember épp a természet átszellemiesítésével lesz egész emberré, tehát a természetet nem tagadni, hanem vállalni kell. Csak amit vállalunk, azt tudjuk megnevesíteni. „Vadócba rózsát oltok, hogy szebb legyen a föld”(Mécs L.), de ha a rózsát lemetszem a töről, csak idő kérdése, hogy elhervadjon.

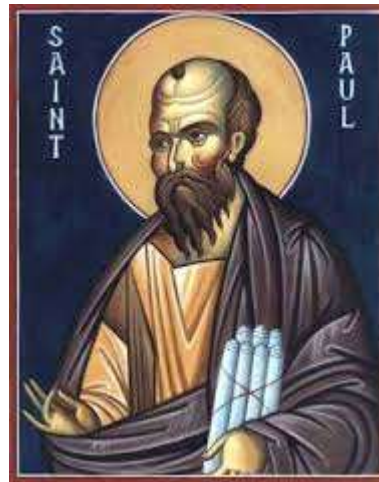
A krisztus ember számára két fajta magatartás lehet természetellenes:

- természetes alapjainak elhanyagolása,
- visszasüllyedni a csupán természetes életbe.

Uram, parancsold, hogy Hozzád menjek, először a szárazon, aztán a vízen, de sohasem a levegőben!

BAJNOK DÁNIEL

MI BAJUNK PÁLLAL?

Nagyon dühös vagyok rá. Ő vett el legtöbb időt az életemből. Húsz évet foglalkoztam vele egyfolytában. S most megint. Miért foglalkozom vele annyit? Mert nem értettem őt, s nem nyugodtam meg, amíg nem ismerem úgy, mint a tenyerem. '70 és '90 között minden szabad időmet rá áldoztam, amikor már túl voltam 50. évemen. De miért ez a késő szerelem? Dehogyan az. Megértettem, megszerettem a Názáretit. Négy évet áldoztam rá 1964 és 68 között, s lett belőle hat vastag szamizdat kötet (Keresetek az Isten országát! 1990–91). Minek tanultam én hét évig katolikus teológiát, amikor az majdnem semmit sem hasonlított arra, amit a hat kötetben kihámozhattam az evangéliumok Jézus ajkára adott szövegeiből...? Minek? S ki ezért a felelős, ki ebben a ludas? Hát a Tartzusi... – gyanakodtam.

Az olvasott mondatokkal kezdődik Bulányi Gyurka bácsi egyik utolsó nagyobb lélegzetű munkája, a *Merre ne menjek? – Avagy hogyan lett a tartzusi Saulból Szent Pál?* Már ez a bekezdés is mutatja a cím létjogosultságát, hiszen művének első soraiban bevallja a Szerző, hogy „nagyon dühös” Pálra, aki régi és azóta számára bebizonyosodott gyanúja szerint felelős azért, hogy az általa a katolikus teológián tanultak és az evangéliumokban szereplő jézusi mondások üzenete nem volt összhangban egymással. Emiatt vágott bele a végül nyolc kötetben megjelent Pál-szintézisbe (*Szent Pál teológiája* = SzPT), amely a szerző minden igyekezete ellenére kínosan visszhangtalan maradt a Bokron kívül, és olvasottsága, ismertsége köreinken belül is erősen kétséges. Mindössze annyit jutott el belőle a mai katolikus köztudatig, hogy a Bokornak „valami baja van Pállal”: kritikával illetjük, sőt szidalmazzuk a Népek Apostolát, és e viselkedésünk kimeríti a súlyosan romboló egyházkritika fogalmát, így alkalmas a Bokor egyházellenes arculatának erősítésére.

Nem hallgathatom el, hogy személyesen is érintett voltam az időskori „*Merre ne menjek?*” megszületé-